

„Razen?“ praša trgovec brez sape.

„Razen, če bi vaš sin mogel dokazati, da je zabredel med ljudi, ki so ga pri igri goljufali.“

„Tega ne bo mogel dokazati, kajti bili so sami znani trgovci in nekateri bogati zasebniki zraven.“

„Tak bi pa jaz skoro za gotovo rekel, da je denar zgubljen. Toda stojte, še ena pot je!“

„Katera,“ praša trgovec kakor prej.

„Ako objavite policiji, da vam je sin denar vkradel ali vsaj zaupanega mu zapravlil. Potem pride v sodnijsko preiskavo in — —“

„In — ?“

„Če bo po vašem spričevanju za krivega spoznan, bo obsojen na nekoliko let težke ječe.“

„Ne, ne,“ pa pravi trgovec hitro, „te sramote ne moji hiši! Rajši molčim in trpim teh 12.000 gold., da siravno je to tretjina vsega mojega premoženja. Kolikor sin zdaj zapravi, toliko manj bo po moji smrti imel, tedaj dela škodo le samemu sebi.“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Zagreba 8. avg. — O vroči borbi volilni in o izidu volitev naših za zemaljski sabor ne bodem Vam pisal, a tudi o toplih simpatijah za ustanak Ercegovski ne, vsaj o vsem tem prinesó Vam naši časopisi poročil obilo. Namen mojega pisma je drug. 8. dan septembra bode 25 let, kar je prevzvišeni škup Strosmajer vladika Slavonije. Koliko je v tem četrtoletju preblagi škup storil na blagor in čast vsemu jugoslavenstvu, to z zlatimi pismenkami zapisano stoji v listinah zgodovine naroda našega. Kar je storil on, ni storil nikdo drug; po pravici mu gré tedaj ime mecená jugoslavenskega, po pravici naslov prvega sina kraljevine trojedne. Čisto naravno je tedaj, da se tukaj v stolnici prevzvišenega vladike delajo velike priprave za svečano obhajanje 25letnice njegovega škupovanja. Al tudi Vi Slovenci, ki ste mnogokrat priliko imeli dejansko prepričati se, s kako gorko ljubeznijo objame — slavni škup tudi Vas, boste gotovo tudi 8. septembra stopili v kolo jugoslavensko, kazati mu spoštovanje in zahvalnost iskreno. Samo „meminisse juvat“ — sem si mislil, zato „Novicam“ pošiljam ovi listek. *)

Iz Ljubljane. — V zadnjem našem listu o zadevah Ercegovskega ustanka omenjena in vsem tukajšnjim časnikom uradno naznanjena prepoved glasi se tako-le: „Neki tukajšnji časnik je prinesel oklic, v katerem prebivalstvo Kranjsko pozivlje doneske za podporo ustaje v Hercegovini dajati. Ker se za to javno nabiro dovoljenje ni podelilo, in ker je ta nabira sploh nedopustljiva, tak se taista vsled ukaza c. k. dež. predsedništva za Kranjsko od 3. t. m. št. 1824/Pr. s tem prepoveduje, in se imajo prestopniki postavnega kazenskega postopanja nadjati.“ Ker nam ni znano, da bi se bilo kje nabiralo za orožje in municijo ustajnikov, ampak le za podporo siromaških družin, ki so iz Ercegovine pribežale na zemljo Avstrijsko-ogerske monarhije, nas je ta prepoved tem bolj osupnila, ker človečanstvo v obče nikjer ne zabranuje milosti do siromakov, in je celó kristjanska dolžnost, da človek svojemu bližnjemu v nadlogah na pomoč pride, Slovani pod Turškim jarmom pa so nam najbližnji po krvi in veri. In še posebno mi Kranjci smo v preteklih stoletjih mnogokrat (priča temu so mnoge naše narodne pesmi) skušali divjost Turško tako, da ni čuda, ako se, kakor pri Hrvatih in Dalmatincih, tudi pri Slovencih zdaj, ko

se skušajo nesrečni trpini rešiti ne dalje strpljivega jarma, sočutje razodeva ne le z besedami milovanja, temuč z djansko pomočjo. Temveč pa smo se zavzeli nad omenjeno prepovedjo c. kr. deželnega predsedstva, ker nam zopet kaže dvojno mero vladnih ukazov: vladi na Hrvaškem in v Dalmaciji dopuščate nabiro milodarov za sirote Ercegovce, — vlada Kranjska jo prepoveduje; vlada Štajarska je ne prepoveduje (vsaj „Slov. Gosp.“ v svojem listu od 5. dne t. m. ničesa ne vé o taki prepovedi), — vlada Kranjska jo pa prepoveduje. Da milodari siromaškim begunom ne bodo Ercegovini in Bosni pomagali otresti jarm Turški, to pač ves svet vé, in toliko bolj mora zarad tega srce bolati človeka, kogar ne navdaja neusmiljenost Slovanom in kristijanom sovražnih časnikov, kateri v eni in isti rog trobijo s Turkom, ki Slované kristijane pod svojim jarmom „rajo“, to je, živino (psa) imenuje in ž njimi prav tako neusmiljeno počenja kakor z živino. In teh nesrečnih naših bratov je pod Turškim živinskim gospodstvom še 10 milijonov, ki koprnijo po dnevu, ki jih reši nestrpljivih nadlog! Naj bi si vendar diplomacija Evropejska zapomnila to, da gospodarstvo Osmanov v Evropi mora konec vzeti, ker stoji na nemoralični podlagi, na podlagi, ki ne pozná svobode, pravice in omike, — da pa samo po sebi ne bo se razrušilo v razvaline, ampak da mora s silo se razrušiti, kajti krvočni Turčin ne bode se prostovoljno vlegel v grob. Zatirana „raja“ je v obupu zgrabila zdaj za puško in handžar, če pa jej ne doide pomoč od zunaj, bode jo konečno zopet zatrla Turška sila, — al zdaj, za sveto reč prelita kri bo plodno seme za isto rešitev Ercegovine in Bosne, ki ste jo tudi le s silo dosegle Srbija in Črnogora. Kratkovidna je politika Ruska, ki misli nesrečnim deželam pomagati z reformami; Turk in pa reforme so si noč in dan! Angleži in Francozi tudi se ne bodo ganili za rešitev Bosne in Ercegovine, kajti oni imajo preveč milijonov v Turškem posojilu zastavljenih. Avstrija, žalibog, pa je zgubila merodajni vpliv, ker politika njena je preveč vezana na Bismarkovo, katera ne dopušča, da bi se Avstrija okrepčala s slovanskim elementom. Le Srbija in Črnogora morete pomagati zdatno, in ko biti vladi izpolnili vročo željo naroda svojega, v tem hipu bila bi ura rešitve nesrečnim njihovim bratom! Sam Bog tedaj vé, kaj priinese prihodnji čas.

— (Prof. Haberlandt), od ministerstva kmetijstva poslan, da zarad naprave kmetijske šole na Dolenskem ogleda posestvi Grm in Rako, se je včeraj vrnil v Ljubljano tega mnenja, da Grmu gré prednost pred Rako.

— Ravnokar slišimo novico, da pl. Fladung pride za okrajnega glavarja v Ljubljano, Dolhof v Kočevje, vitez Vesteneck pa v Litijo. — Kakor smo prerokovali, prav tako se je zgodilo.

— Imenovana sta g. Miha Pečar, bivši profesor gimnazije v Vinkovcah, za profesorja na realni gimnaziji v Novomestu, — in gosp. Jože Stritar za profesorja v Hernalsu pri Dunaji.

— (Na novo napravljeni mestni dekliški šoli) je po včerajšnjem sklepu mestnega odbora za 1. učiteljico in voditeljico imenovana Marija Krašna, za 2. učiteljico Julija Moos, za podučiteljici pa Ernestina Kern in Friderika Konšek.

— (Goveje kuge na Hrvaškem) še zmirom ni konca ne kraja. Po uradnih sporočilih od 31. dne julija jo imajo še v občini Marci Križevske županije, v hrvaško-slavonski vojaški granici v selih: Bodovalezi, Novi Gradiški, Vrlovi in Orubiki Novogradiškanskega okolišča. Naj bi jo že imeli doli, ker so si sami krivi, da nimajo naše Avstrijske postave, ki kugo kmalu zaduší.

*) Hvala, srčna zahvala.

Al sosedni deželi Kranjska in Štajarska nedolžno budo trpite zavoljo zaprtije in kordona vojaškega, ki sta velika nadloga tistim našim okrajem, ki so me-jaši Hrvatije in Slavonije, in državnemu zakladu ve-like stroške prizadevata, ki po postavi ima plačevati te stroške.

— (Pravdo pred porotniki) ima danes „Tagblatt“, tožen po gosp. Kreču zaradi razžaljenja časti. Pravdi in gotovi obsodbi zaradi obrekovanja ranjcega gosp. dr. Coste se je odtegnil „Tagblatt“ s tem, da se je po-godil s tožniki in preklical vse one laži, ki jih je za mrtvim dr. Costo metal. — Zastopal bo pri obravnavah gosp. Kreča gosp. dr. Mošé. Pravda „Slovenčeva“, katera bi imela jutri biti, je preložena.

— V pondeljek popoldne smo spremili na po-kopališče truplo gosp. Janeza Štefé-ta, trgovca tukajšnjega. Sprevod je bil nenavadno velik in lep ter je pričal, kako spoštovan je bil ranjki, narod-njak z dušo in telesom. Še le 38 let star se je s svojo marljivo soprugo od zora do mraka trudil o trgovstvu svojem, s tem pa tudi, ker je bil bolehen že prejšnja leta, si prezgoden grob kopal. Bizo-viška čitalnica, kateri je bil predsednik, je prišla s svojo lično zastavo, zadnjo čast skazat svojemu za narodno stvar gorečemu načelniku; zastavo so spremljale s krasnimi venci trije možje Bizoviški (či-talnice odborniki) in isto tako z venci tri Bizovičanke; pri trugi je svetilo 6 Bizovičanov, katerih sploh, mo-ških in žensk, je velika množica prihitela v Ljub-ljano, spremit pogreb spoštovanega možá. Al tudi narodni mestjani Ljubljanski so se v velikem šte-vilu vdeležili spreveda, ki so ga vodili stolni de-kan g. Zupan; pevci narodne čitalnice Ljubljanske pa so mu žalostinko zapeli pred hišo in na grobu. Naj je vrlemu narodnjaku zemljica lahka!

— (Hrvatov) ne bo na Bled. Odložili so za sedaj izlet nekaj zavoljo boja v Ercegovini, nekaj pa menda tudi zato, ker je Kranjska vlada naznanila Zagrebškemu županu, da „Sokolovci“ Hrvaški ne bi smeli priti v društveni obleki. Gosp. vitez Widmann dobro vé, kaj je nevarno za državo in deželo našo, ter da nič jav-nemu miru in blagostanju tako zelo ne škoduje ko ru-deče srajce pa sokolova peresa na klobukih.

— (Ercegovincem pomagat) se je peljalo preteklo nedeljo več Srbov, krepkih možakov in dobro oboro-ženih, memo Ljubljane. Na kolodvoru jih je čakalo več Ljubljančanov in — c. k. in mestnih policajev.

— (Poziv.) Glasbena matica je dobila od mnozih skladateljev cerkvene napeve, katere bi radi na svitlo dali, kar je mogoče mnogo, da bi zopet nekoliko pripo-mogli k povzdigi slovenskega cerkvenega petja. Po-trebno je res, da se našim organistom in pevcem dobri napevi preskrbé, ter se s časom odpravijo nespodobne melodije, ki se še gostokrat po deželi slišijo in Božji službi nikakor ne pristujejo. Prosimo toraj častite go-spode duhovnike in organiste, kakor tudi druge prija-telje cerkvenega petja, da kmalu pristopijo našemu dru-štvu, da izvemo, koliko iztisov bo treba preskrbeti.

Vredništva slovenskih časnikov se naprosijo, da blagovolijo ta poziv priobčiti, da se oglasi obilo število udov iz vseh slovenskih pokrajin.

Odbor „glasbene Matice.“

— („Beseda“) na korist g. Stöcklna se je v so-boto pri ugodnem vremenu gladko vršila. Moški zbori so se odlikovali z natančnostjo in jasnimi glasovi, na-rodni orkester, pri katerem je tudi g. Müller, vrednik

„Laib. Zeitg.“ hvalevredno godel, je pokazal lep na-predek. Sploh je vsa „beseda“ pričala o marljivosti g. Stöcklna, in občinstvo, katerega bi bili radi videli več, je bilo po vsem zadovoljno, k čemur ste tudi Tankova klet in kuhinja izdatno pripomogli.

— (Pobirki iz časnikov.) Dunajski „Extrablatt“, v Ljubljani in tudi po drugem svetu malo znani list Du-najskih fijakarjev in branjevk, ki pri nas le nemčur-skim kazincem dopada, je prinesel iz Ljubljane mu po-slano psovko na Kranjce in one prostovoljce, ki so, kakor je „Tagblatt“ si izmislil, šli Ercegovincem na pomoč. Da bralci naši malo spoznajo omiko in okus naših nemčurjev in njim všečnih Dunajskih listov, naj sledi tu par vrst iz onega „eposa“ v nemškem jeziku.

„Fünfundfünfzig und noch Einer —
Lauter edle, tapf're Krainer,
Nicht Gottscheewer, die hausiren
Und auf „was und nix“ riskiren,
Nein, Slovenen reinsten Blutes,
Deutschenfresser kühnsten Muthes. —
Fünfundfünfzig und noch Einer,
Also sechsendfünfzig Krainer,
Zieh'n aus Laibach durch „die Lina“
Fort bis zur Herzegowina. —
Armer Sultan, arme Türken!
Mögt Ihr jetzt auch Wunder wirken,
Ist dies Alles doch vergebens;
Wehrt Euch lieber Eures Lebens,
Den Vier weniger als Sechzig
Nahen schon und seht, so rächt sich,
Was gethan einst Eure Väter
Ihren Vätern, wenn auch später. —
Und sie schreiten hin so feste,
Haben sich versorgt auf's Beste:
Gurkenkrebse, vaterländisch,
Brot aus Kukurutz, echt wendisch,
Krainerwürste, vielbekannt —
Bilden ihren Proviant;
Ausserdem trägt jeder Ritter
„Kronawetter“ wohl zwei Liter
Und als Schwert, worauf sie eitel,
Schwingen sie den Taschenfeitel,
Fünfundfünfzig und noch eins,
Selbsterzeugt von Söhnen Krains.
In den Krieg zieh'n die Slovenen,
Vater Bleiweis weint schon Thränen,
Handschuhmacher Horak sachte
Jedem ein Paar Handschuh brachte,
Und Herr Murnik spricht nach Beiden,
Und erleichtert so das Scheiden.
Jedem reicht noch einen Ukas,
Einen Pass Herr Svetec Lukas.
Fünfundfünfzig und noch Einer
Ziehen in den Kampf die Krainer,
Segen gibt die Klerisei,
Costa! ist ihr Feldgeschrei,
Ihr Panier der „Kronawetter.“ —
Nun viel Glück und schönes Wetter.“

No, ali ni to res „žmahten“ ričet ali marveč naj-finejši pell-melle za one Nemce, kateri se imajo le hra-brosti Slovanov zahvaliti, da jih ni Turško žrelo že pred dve sto leti požrlo, in to so posebno Dunajčani? Klobuk raz glave pred tako hvaležnostjo in omiko! V istem času, ko je c. k. deželna vlada Kranjska prepo-vedala vsakako nabiranje denarja za podporo nesrečnih Ercegovincev in celo Hrvaških „Sokolcev“ ne pustila v društveni obleki med brate Slovence, je dovoljeno na-šim nemčurjem v oblekah nemških strelcev delati pro-pagando za veliko Nemčijo in v Stuttgartu napijati edi-nosti nemški, ki ne pomenja nič družega, ko propad

Avstrije, ker brez tega ona ni mogoča. Al ne samo to, marveč celó tukajšnji uradni list pripoveduje z zadovoljnostjo, kako so bili Ljubljanski strelci po bratih (??) Nemcih sprejeti, kako so v odgovoru povdarjali skupnost Nemčije, h kateri tudi dežela Kranjska spada. In med temi Ljubljanskimi strelci so celó c. kr. uradniki! Naša misel je ta, da c. k. uradniki so za kaj drugega na svetu, ko da delajo propagango za Nemčijo in se vdeležujejo demonstracij Avstriji pogubo pripravljajočih.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — V Lvovu je umrl Gališki namestnik grof Goluhovski, star 67 let. On je bil federalist in vrl poljski rodoljub, oče oktoberske diplome. Sedanje ministerstvo ga ni nič kaj rado gledalo na sedežu Gališkega namestnika, bil mu je tako trn v peti, ko Rodić v Dalmaciji in grof Taaffe na Tirolskem. Po njem so se izvedele tudi znamenite Beustove besede: „Če Slovani ne bodo ubogali, jih bom ob steno pritisnil.“

— Srbski knez se je tu zaročil z mlado in lepo gospico Natalijo pl. Kečkovo, ki bo imela 6 milijonov dote in je stričnica kneza Aleksandra Marušija. Po tem takem bi se mislilo, da se je knez na Dunaj šel le ženit; al če se pomisli, da je imel pogovore z našim cesarjem, ministrom Andrassy-em in da je na Dunaj prišel tudi poverjenik Črnogorskega kneza, Ilij Plemenac, ima njegovo bivanje na Dunaji vendar političen pomen, kateremu ima biti morda ravno ženitev prikriti valni ščit. Sicer bi ne bilo umljivo, zakaj knez ženitve ne bi odložil do ugodnejšega časa.

Iz Reke. — Zdaj je tudi Reka jela posnemati Graške rogovileže. V torek 3. t. m. se je pripeljal cesarjev gost Don Alfonso s svojo soprogo v Reko hoteč iti na svoje posestvo, katero ima tam blizo. To se je zvedelo in ko stopi ven s kolodvora, da bi šel v kočijo, jame lahonska druhal sikati, zvižgati in kričati za vozom, ki se je peljal proti „Hotêl Europa“. Rzasajanje trpelo je do dveh po polnoči. Policija se ni posebne trudila razgnati rzasajalce.

Goriško. — Gosp. Andrej Marušič je imenovan za profesorja veronauka za vse razrede tukajšnje gimnazije. Čestitamo!

Hrvaška. — Hrvatski ban Mažuranić je pobiranje denarjev za Hrcegovinske kristijane dovolil.

Ogersko. — Ministri delajo na to, da bi vsled nove pogodbe Ogerska mesto 30 samo 25 milijonov dolagala k skupnim državnim stroškom. Čudni Madjari zahtevajo, da bi tedaj mi njim robovali plačevaje na leto 75 milijonov.

Turška. — Ustaja se čedalje bolj širi po Ercegovini, upornikom dohajajo iz vseh krajev čete postoljcev na pomoč. Že se bijejo z njimi proti Turku Albanci, Črnagorci, Srbi, Krivoščijanci i. dr. Komu je bojna sreča milejša, upornikom ali Turčinom, to se zavoljo zmešporočil ne vé za gotovo. Na jugu pa gre Turčinom na vsak način slabo. V petek 7. t. m. ste bili tepeni pri Stolacu dve Turški četi, prva potolčena, druga je morala podati se in je bila razorožena. V soboto pa so uporniki oblegli mesto Trebinje na jugu tik Dalmatinske meje in Črnogore, v katerem je Turške posadke okoli 1500 mož. Do danes se je posadka gotovo tudi že podala ali pa bila potolčena, ker je mesto bilo od vseh krajev zajeto. Črnogorski knez svojih Črnogorcev ne more več brzdati, zato je poslal poverjenika Ilija Plamenaca na Dunaj naznanjat, da mu ni več mogoče držati se neutralnosti. Črnagorci so res že prijeli za

orožje in pregledali svoje čete; tudi so naredili telegraf po vsi deželi in pripravljajo pot do Grahovega, da bo za ljudi in topove ugodna. Enaka razburjenost se je lotila Srbov, ker vidijo in slišijo, kako divje ravnaajo Turške čete z uporniki, kako požigajo vasi in more ženske, starce in otroke. Avstrijska je zastavila mejo ob Ercegovini še bolj gosto ko prej. Dunajskim listom pa to ni še zadosti, oni bi najraje imeli, da bi Avstrija Turčinom pomagala, česar se pa menda vendar ni bati. Drugače sodijo Ruski listi o tej ustavi. Pišejo namreč, da po vsem, kar se je do zdaj zgodilo, ne bo drugače, ko da se popolnoma prestrojijo krivične in za kristijane v Turčiji naravnost nečloveške razmere. Enaka misel prevlada na Francoskem, kjer rastejo simpatije do upornikov in se nabirajo izdatni zneski za nje. — Iz vsega tega je gotovo, da, če se bodo uporniki le še nekaj časa mogli braniti Turkom, bo kmalu slovanski jug na nogah in pri njih. Potem bodo tudi tisti Dunajski židovski listi, ki še dozdej nočejo verjeti in pripoznati, da je ta upor več ko navadni punt ali „putsch“, sprevideli, da je to boj za pravico človeško, za tisto svobodo, ki gre vsakemu človeku, katera pa pod divjo Turško silo ni mogoča. Do tega prepričanja utegnejo prej priti nego sami mislijo, kajti po najnovejših poročilih upor na vseh straneh napreduje, toraj o „zadušenji“ ni več govorjenja.

Irsko. — Tridnevne svečanosti (5. 6. 7. avgusta) so se sijajno vršile stoletnice v hvaležni spomin rojstva O'Connella. Vsa Irska je bila na nogah; oči in srca katoličanov ne le na Angleškem, temveč vse Evrope, da celega sveta obrnjena na Irsko. Kdo pa je bil O'Connell, da je izbujala stoletnica njegovega rojstva tako pozornost? — O'Connell je uzor katoliškega narodnjaka in voditelja, rešitelja dolgo tlačenihi, sužnih katoličanov na Irskem.

12. zapisnik doneskov za dr. Costov spominek, za katerega so darovali

gospodje: Jurij Grabrijan, dekan v Vipavi 5 gld., Luka Hiti, beneficijant v Vipavi 2 gold., Janez Vidergar, kaplan v Vipavi 50 kr., dr. G. Ložar, odvetnik v Vipavi 2 gold., Deperis, lekar v Vipavi 1 gold., neimenovan v Vipavi 20 kr., Silvester B. v Vipavi 50 kr., Janez Bric, c. kr. okrajni sodnik v Vipavi 1 gold., Ludevik Sorè, grajščinski oskrbnik v Vipavi 1 gold., Rihard Dolenec, vodja vino- in sadjerejske šole na Slapu 1 gld., Matevž Koder, župnik na Slapu 1 gold., Josip Nakus, župnik v Planini 1 gld., Miha Kopitar, župnik v Rzelju 1 gold., Matija Erjavec, župnik v Šturji 1 gold.

Žitna cena

v Ljubljani 31. julija 1875.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 20. — banaška 5 fl. 31. — turšice 3 fl. 40 soršice 4 fl. 10. — rží 3 fl. 10. — ječmena 2 fl. 70. — prosa 2 fl. 40. — ajde 2 fl. 80. — ovsa 2 fl. 10. — Krompir 1 fl. 50.

Kursi na Dunaji 6. avgusta.

5% metaliki 70 fl. 95 kr.

Ažijo srebra 101 fl. 75 kr.

Narodno posojilo 74 fl. — kr.

Napoleonondori 8 fl. 88 kr.

Loterijne srečke:

v Trstu	{	31. julija 1875:	47.	85.	6.	72.	42.
v Lincu			65.	12.	73.	75.	20.

Prihodnje srečkanje v Trstu 14. avgusta.